

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

NrulŪ 11. SIBIIŪ, 15 NOVEMBRE 1894. AnulŪ XXV.

FUNDAȚIUNEA IOANŪ OTTETELEȘANŪ.

(Disertațiune cetită de *Zacharia Boiu* în adunarea generală dela SebeșŪ a Asociațiunei transilvane, la 14/26 AugustŪ 1894).

TimpurŪ mari producŪ ómenŪ mari, este unŪ adevărŪ, ce ni-lŪ spune filosofia istoriei omenimeŪ. Și altŪ adevărŪ, ce ni-lŪ presentă totŪ acestă filosofŪ experimentală, este, că ómenŪ mari facŪ timpurŪ mari.

Cea dintăiŪ se esplică din împregiurarea, că ideile sublime, pronunțate de unŪ omŪ providențialŪ, îndemnă, chiamă, ba provócă și chiarŪ răpescŪ mulțime de alțiŪ, a le studia, a și-le apropria, a le transpune din abstractŪ în concretŪ, din teoriă în pracsă. Ear când o mulțime de puteri întrunite *intr'unŪ* spiritŪ, însuflețite de *una* voință. lucréză în *una* direcțiune, spre a ajunge la *una* țintă, atunci consoțiŪ toți împreună lucră în viuă emulare, și obvine casulŪ alŪ doilea, că ómenŪ mari facŪ timpurŪ mari. Causă e, că atunci grijile și anxietățile cele micŪ ale vieței de tóte țilele recedŪ pentru unŪ timpŪ, și pe scena vieței aparŪ ideile cele mari, cari imprimă timpulŪ caracterulŪ lorŪ.

AstfelŪ timpurile mari une-orŪ sunt cauza, alte orŪ efectulŪ ideilorŪ ómenilorŪ mari, cari odată procedŪ, altădata urméză acelorŪ timpurŪ; dar mai de multe orŪ timpurile mari și ómenŪ mari lucréză ca factorŪ puterniciŪ în modŪ reciprocŪ unulŪ asupra celuilaltŪ, și ambiŪ împreună.

Mari timpurŪ, fără îndoială, a percursŪ și poporulŪ nostru românŪ, cu deosebire în jumătatea a doua a secolului pre-

sentă. Desființarea jobăgiei dincóce, și a clăcei și boierescului și celorlalte servituți de felul acesta dincolo de Carpați, deșteptarea simțământului și a conștiinței naționale, „egala îndreptățire“, acolo a claselor societății, aici a popórelor statului nostru polietnic și poliglot, au fost primele produse ale acestui period.

Nu este aici locul, a descrie cu viile colori, ce merită, aceste și alte mari evenimente ale vieții publice, cari aparțin istoriei poporului nostru; precum dincolo de Carpați: unirea principatelor române Moldova și Muntenia, alegerea unui principe comun, crearea unei constituțiuni pe bazele cele largi ale libertății, egalității și frățietății, apoi alegerea unui domnitor din dinastia străină, încordările gigantice pentru recâștigarea independenței, luptele cele gloriose de pe câmpiile Bulgariei, și ca coróna tuturor acestor lupte și jertfe independența și regatul român, încungiurate de gloriola grației divine și a fericirii poporului. Ear dincóce luptele dela mijlocul acestui secol și urmările acelora până astăzi.

De asemenea trece preste cadrele acestui cuvânt, a desemna chipurile atătorilor glorioși bărbați ai acestui period, cari prin studii aprofundate asupra istoriei, prin cuvinte însuflețite, prin fapte înalte au știut câștiga poporului lor cunoscința de sine, ear în afară i-au știut câștiga simpatia și sprijinul popórelor mai înaintate, și prin activitate salutară pe toate terenele vieții publice au știut pregăti poporului lor o sorțe mai bună, folosind timpul cel mare, în care au trăit, și făcându-l mare și pentru poporul lor.

În urmarea celor de mai sus me mărginesc aici pe lângă doue momente ale vieții noastre publice din acest period, ambe de mare însemnătate, ambe chiămate a rădica un popor din tréptă în tréptă în calea progresului, ambe menite a-l duce spre starea aceea a perfecțiunii etice, carea credința și știința, în frumoasă concordanță, o numesc apro-

piarea de Dumnezeu. Aceste două momente sunt: *activitatea culturală și cea filantropică* a poporului nostru.

Deșteptat odată a se cunoște pe sine, poporul român face pe amândouă aceste terene progrese foarte însemnate, ba chiar surprindătoare: și între împregiurări mai favorabile aici în patria noastră, acelea ar fi neasemănate și mai mari. Literatura română ia ună avânt necunoscută până acum, și poetul ei moldovean câștigă la apusul Europei cununa de lauri, ce i o pune pe frunte „Cântecul gintei latine“. Știința face progrese pe toate terenele, și sămënța aruncată de primii ei învățăcei răsare în toate părțile, unde răsună limba română. Mii de școle elementare deschide poporul nostru în acestă periodă de câte-va decenii, decât de școle medii răsar ca din pământ în toate ținuturile locuite de densul; și două universități în capitalele României completează și încoronază mărșă zidire a instrucțiunii și științei.

Mulțime de reuniuni: agricole, economice, industriale, comerciale, artistice, cu ună cuvântă culturale, se înființază neconținut; ba dintre acestea una, a *cooperatorilor români*, prin o fericită coincidență, serbăză chiară astăzi, deodată cu noi cei de pe malurile Sebeșului, pe malurile Dimboviței deschiderea primei sale Exponițiunii industriale*). Femeile române lucrăză, în nobilă emulațiune cu bărbații, pentru promovarea culturii poporului lor, și cu deosebire pentru educațiunea și instrucțiunea tinerimii femeesci. Asociațiunea transilvană, ce ne intrunesc astăzi aici; cea dela Arad, cea din Bucovina urmăză în scurte intervaluri una după alta, și preste toate se avântă în fine ilustra Academiă Română, carea la 1891 a serbată iubileul său de 25 ani, carea în anulă expirată a chiămată în fruntea sa pe regretatulă președinte ală Asociațiunii noastre, George Barițiu, ear în anulă

*) Precum se știe, aceea s'a amănată apoi pe 29 Augustă a. c.

presentă a priimită în sinulă seă pe onorabilulă preşedinte actualulă ală acestei Asociaţiunii.

Şi totu asemenea s'a manifestatū în modulū celū mai laudabilū şi *filantropia* poporului nostru; ba ca unū fructū alū creştinismului, ea a premersū cu secolī nisuiţelorū lui mai însemnate culturale. Era adecă o vechiă tradiţiune în familiile nobile române, ca ele pentru eternisarea unui evenimentū familiarū, de bucuriă orī de întristare, la principī pentru câştigarea orī perderea unei bătălii şi altele, să rădicescă câte o biserică seū mânăstire; şi istoria bisericescă ne spune, că acéstă piă tradiţiune era la totū poporulū „dela Nistru pân' la Tisa“, şi precum în ţinuturile răsăritene, aşa şi colo la Maramureşū ridică pe la anulū 1391 Baliţa Vodă şi Dragū Meşterū o mânăstire cu chramulū S. Archangelū Michailū şi o înzestrăză cu 7 sate. Mânăstirile şi bisericile îndeobşte erau împreunate cu ghirocomiī, adecă asile pentru bătrāni neputincioşī, cu spitale, cu ospetării, tôte gratuitū pentru cei ce aveaū lipsă de ele. Ear ce avēntū puternicū şi binefăcētorū au luatū aceste instituţiuni umanitare, o dovadă viuă sunt, între multe altele, spitalele Brancovenescī, cari anū de anū priimescū şi adăpostescū cu tôte îngrijirile de lipsă câte 14000—15000 bolnavī din tôte nēmurile de pe faţa pământului, şi tôte acestea „de pomană“, „întru numele Domnului“, adevērindū în faptă, *cum înţelege Românulū cuvēntula Salvatorului lunei despre iubirea deapropelui*.

Ambe aceste instituţiuni, cele culturale ca şi cele filantropice, aū câştigatū poporului nostru simpatia popórelorū străine; şi unū eruditū germanū*) face României meritatulū elogiū, că nici o ţeară din Europa nu se pôte asemēna în privinţa acēsta cu regatulū românū, unde instrucţiunea publică şi filantropia sunt bunuri comune, cari se daū în darū tuturorū fără deosebire. „*România — dice — este ţera, unde*

*) Bergner, Românien. Breslau 1887.

binefacerea și iubirea de oameni pare că și-a gătită locuința de predilecțiune“.

În adevăr, onorată adunare, mari timpuri acestea pentru poporul nostru și pe terenul cultural și filantropic, pe cari el în ultimile decenii poate areta progrese ca mai înainte în secol. Să ne reamintim între bărbații de dincoace numai pe metropoliții Marele *Andrei*, blândul *Alexandru*, piosul *Ioan*, apoi pe *Emanuil Gojdu*, *Dimitrie Andronic*, *Ioan Olteanu*, *Vasilie Cocârlea* și alții, cari aprópe tótă agonisita vieții lor au depus'o jertfă pe altarul culturei și al filantropiei. Se aruncăm apoi ochii preste munți, unde mitropolitul *Nifon*, apoi *Evanghelie Zappa*, *Anastasiu* și *Ioan Fétu*, *Constantin Năsturelu-Herescu*, *Michail I. Obedenaru*, principesa *Alina Stirbei*, mai de curéndu *Vasile Adamashi*, episcopul *Melchisedec* și mulți alții, dau case și moșii, capitale de sute de mii și chiar de milioane, totu spre asemenea scopuri. Sum siguru, că amintindu-ne atâte mari fapte și nume, toți vom consimți cu poetul nostru predilect, care vedéndu înălțarea patriei sale, cânta plinu de fericire, că și-a „vêdutú visulú cu ochii“. Căci în adevăr, după cuvêntul *Scripturei*, mulți fii ai poporului nostru vorú fi doritú să vedă ceea ce vedemú noi cei de astăzi, și n'au vêdutú; și să audă ceea ce auđimú noi, și n'au auđitú.

O astfel de vedere și auđire este și *fundațiunea Ioan Otteteleșanu*, de care mi-am luatú voie a deschide cuvêntu în acéstă onor. adunare, — fundațiune, carea în modú fericitú are să servescă și culturei, dar totdeodată și filantropiei neamului nostru. Și decă acestu cuvêntu am premisú unú preludiú mai lungú, o am făcutú, pentru că acela l'amú cređutú de lipsă spre ilustrarea marilor timpuri, în cari și acéstă generósă fundațiune a vêdutú lumina ții; și probata D-V. bunăvoință sperú că va scusa acéstă excursiune prealabilă.

Ioan Otteteleșanu, boierú de familiă vechiă, căsătoritú cu *Elena* nasc. *Filipescu*, totú din familiă vechiă boierescă,

neavând următorii direcți, a dispus prin testamentul său olografic dela 19 Martiu 1876, ca după mórtea sa totă averea sa, mobilă și imobilă, se rămână soției sale spre usufructuare pentru totă viața, chiar și cu libertatea de a face transacțiuni, ear după încetarea ei din viață, întrégă averea „*va servi — dice — la facerea unui institut de fete române, cărora li se va da o creștere și educație de bune mame de familie, fără pretenție sau lăcșă*“. Apoi dispune testatorul asupra prisosului, ce ar rămâne după împăcarea trebuințelor institutului, totu în favorul elevelor aceluia. Mai departe statorcesce, că la casu de a fi atacat testamentul ori din ce cauză din partea rudeniilor, sau decă „ferescă Dumneșeu“, dice, soția sa ar muri înainte lui, atunci legatarul universal al averei are să fiă dl Ioan Kalinderu, pe care îl rógă, a îndeplini cele dispuse de densusul, ear după densusul a institui alt legatar totu în sensul acesta. În fine cerându dela soția sa creștinescă iertare de totu ce-i va fi greșit în lungul intervalu de viațuire între densusul, o rógă să economiseze bine averea și să iee chiaru densusa asupra-și înființarea stabilimentului dorit, luându-și întru ajutoru pe dnii Ioan Cămpinean și Ioan I. Kalinderu, pe cari îi institue „povățuitorii“ ai ei.

Acesta pe scurtu cuprinsul memorabilului testamentu, prin care nobilul mecenat lasă totă averea sa pentru o fundațiune, din carea să se înființeze și să se susțină un institut cu internat pentru copile române.

La unu an după facerea testamentului muri generosul fondatoru, la 10 ani după densusul muri și veduva, fundațiunea se realisă, șola se înființă, și la 10 Octobre a. c. are a se deschide*).

Fericita inspirațiune a lui Ioan Otteteleșanu, de a dona patria sa, ba nemul său cu o șolă superioară de fete, care

*) S'a deschis cu frumoșă solemnitate la 6 Octobre a. c.
Autorul.

cu timpulă se dea națiunei mame de familiă culte, harnice, económe modeste, bune și înțelepte; prevederile și dispozițiunile lui mature pentru asigurarea fundațiunei, înfocata lui iubire cătră patriă și națiune îi asigură pe vecie locu de onóre între venerabilii binefăcători ai acelora, și titlul de bărbatū alū marelui timpū, în care a trăitū.

Dar pe lângă tóte nobilele intențiunii și înțeleptele precauțiuni, afacerea cea momentósă putea se se întârzie și se se deterioreze, ba chiar se se zădărnicescă, decă prevedința nu da fondatorului consoți și ajutătorī devotați, cari după mórtea lui se continue și se ducă în deplinire opera concepută de densuslū.

Și aci la loculū primū trebuie se punemū pe nobila lui soțiă *Elena* născ. *Filipescu*. Acésta nu numai că nu eludă generósa idee a soțului său, și nu numai nu imputinā considerabila avere, basa fundațiunei, ci o pēstrā cu credință, ba o crescū și înmulți, și în fine, ca o completare a operei soțului său, dispuse a se clădi scóla dorită în castelulū lorū dela Măgurele, ba puse și temeiū la unū institutū filantropicū, destinatū îngrijirei pentru bătrāni neputincioși. Eatā dar lângă unū mare bărbatū și o mare femeie, care consacrā vieța sa caritāții creștinesci, și prin administrarea consciințiosă a rēmasului soțului său contribuī fórte multū a se realiza câtū mai curēndū stabilimentulū doritū. Prin aceste fapte nobile și acéstā vieță de modelū, *Elena Otteteleșanū*, reposatā la 4 Decembre 1888, intrā în corulū venerabilelorū femeī, cari ca stele luminóse strălucescū pe cerulū istoriei poporului nostru. În corū cu *Mama lui Ștefan*, carea fiului său învinsū și rănitū nu-i deschide pórtā cetāții, ci-lū îndréptā a innoi luptā:

„*Merge și stringe óste, pentru țērā mori,*

„*Și-ți va fi mormēntul coronatū cu flori!*“

În corū cu *Dómna Despina*, carea cândū sleiserā puterile bănesci ale soțului său *Neagoe Basarabū* la zidirea mo-

numentalei bisericii dela Argeşu, şi acela se sfătuia cu boerii țerei să mai arunce dări pe popor, ca o prorociță inspirată de susu întră în sfatul țerei și dise cu blândețe ângerescă: Măria Ta, dă pace poporului să-și mânânce cu mulțemire pânea sa și să-și iubescă țera sa; eată aici giuvaerele din zestrea mea, primesce-le și isprăvesce cu ele casa lui Dumnezeu.

În coru cū „Fata dela Cozia“, „Ioana d'Arce“ a României, care când vede ôstea șovăindū, pune coifulu pe capu, și desprețuindū mórtea, pășesce în fruntea ei, o duce înainte și câștigă bătălia. Cu *Dómna Bălașa*, fundatórea spitaleloru Brancovenesci, în alu căroru parcū stă suava ei statuă, dar și mai suava biserică, ce pórta numele ei, unū odorū alu capitalei României. Cu *Dómna Elena*, carea din caseta sa și ale femeiloru din țeră fundéză „Asilulū Elena“, și cu *Regina-poetă Elisabeta*, carea-lū măresce și-lū completéză, carea cu mâna sa ecsornéză biserică dela Argeşu, restaurată de augustulū său soțu, carea cu aceeași mână binecuvântată légă ranele soldațiloru reînțorși din rēselū, carea ca „mama țerei spune copiiloru săi“ întruniți în adunări erudite „Poveștile Peleşului“, în fine cu multe alte vrednice femei ale poporului nostru, pe care acum nu ajunge timpulū a le numi.

În corulū celū fericitū alū acestorū nobile femei, din trecutū și din presentū, vedemū acum și onorămū și pe Elena Otteteleşanū, démna soțiă a demnului soțu: ómeni mari ai timpulū mare.

Dar încă nu este completū tabloulū, care am încercatū a-lū desemna aici; ci avem se amintimū lângă cele de până aci încă doue stimabile nume. Unulū este alū fericitului Ioanū I. *Câmpineanū*, ear alū doilea alū preastimatului Ioanū Lazarū *Kalinderu*, ambi numiți delegați ai fundatorului: cestū din urmă legatarū universalū, ținutū numai a împlini întru tóte dorința și voința lui din urmă. Amintimū cu laudă numele și onorămū memoria celui dintâiū, unū distinsū fiitū alū unei distinse familii, care însē murindū în

flórea vieței, n'a ajunsă a vedé realizată dorința fundatorului, și zăbovimă la alú doilea, care în modulú celú mai onorificú a eșeutatú dispoșițiile lui testamentare.

Cu dreptú cuvěntú đice meritatulú bărbatú în darea de sémă, ce a publicatú asupra fundațiunei, că Otteteleșanú a *conceputú* ideea institutului în cestiune și i-a datú esistență cu averea sa, ear dēnsulú a *asigural'o*, și astfelú privesce opulú ca unú resultatú alú colaborărei lorú; căci în adevěrú colaboratorú alú lui Ioanú Otteteleșanú și alú Elenei Otteteleșanú a fostú Ioanú Kalinderu la activarea acestei fundațiunii și a stabilimentului culturalú-filantropicú, ce a rēsăritú dintr'ēnsa.

Otteteleșanú, precum s'a amintitú, lasă tótă averea sa pentru înființarea și susținerea unei scóle de fete, dar pentru casulú de a fi atacatú testamentulú sěu, institue legatarú universalú a tótă averea sa, mobilă și imobilă, pe Ioanú Kalinderu, pe care 'lú rógă a îndepliní tóte dispoșițiile sale. Și în adevěrú, procesulú prevěđutú se începe; dar Kalinderu, supunēndu-se tuturorú greutățilorú, neplăcerilorú și chiar ofenselorú personale, ce i se facú, și avēndú neclintitú în vedere sfințenia testamentului și sublimitatea scopului, îlú pórtă cu tótă energia și perseveranța în cursú de 4 ani, și învingēndú tóte obstaculele, 'lú câștigă în tóte trei instanțele judecătorești; dar cu tóte acestea, ca sě nu fiă nemulțemire nici între rudeniile din partea soției fundatorului, cedéză acelora dé bună voiă suma de 100,000 lei.

Acum sarcinile, ce erau pe avere, sunt rădicate, procesulú câștigatú, tótă averea în mánile legatarului: case, moșii, efecte de valóre se administreză de dēnsulú corectú și consciințiosú, scóla se edifică și arangéză și acuși o veđi gata în tótă frumșeța, cu devisa „Honor et labor“ în fruntea sa. Legatarulú a scutitú fundațiunea culturală și filantropică chiar și de tacele de transscriere (mutațiune), și nimicú, nici unú filerú, după cum đice „nici o centimă“, nici din capitalú, nici din immulțitele venituri nu ține pentru sine; și încă totú

i-se pare, că n'a făcutu destulă. Căci aducându-și aminte de nestatornicia vieței omenesci, și meditându a-și afla unū bunū următoriu, vine la convingerea, precum ȳice însuși, „că nu se pôte afla altū corpū, care se oferă mai mari garanții morale, se aibă mai multū prestigiū și totdeodatū sē întrunescă mai multe lumini pentru buna conducere a unui aședământū de cultură națională, decâtū „Academia Română“. Ofere dar acesteia tôte drepturile sale, și aceea, autorisată de Regele, priimesce cu mulțemită înaltulū darū, ce i se face; și astăđl prin generositatea lui Ioanū Kalinderu întrégă averea fericiților Ioanū și Elena Otteteleșanū, de sinē înțelesū cu nobilulū ei obligământū, este în posesiunea Academiei Române, ear generosulū legatarū se declară prea mulțumitū cu onórea, ce i s'a făcutū, ca împreună cu colegii sēi academiciani V. A. Urechiă, Dimitrie Sturdza și Iacobū Negruzzi, se facă parte din comisiunea, ce a instituitū Academia pentru organisarea și supravegherea scólei.

Eată, onorată adunare, și alū treilea, carele împreună cu Ioanū și Elena Otteteleșanū, se pôte numi întemeiătorū alū fundațiunei, ce pórtă numele celui dintâiū dintre dēnșii! Unū alū treilea, de carele, fără a ofensa nobila modestiă, ce-lū caracteriséză, în aprețuirea profundei sale erudițiunii, a distinsei sale pozițiunii oficiale, a nobilului sēu caracterū și a înaltelorū sale merite pentru țeră, domnitorū și poporū, vomū puté ȳice, fără a ne teme de contestare: Eată încă unū mare bărbatū alū marilorū tîmpuri, în carī viețuimū!

Acum cunoșcemū *factorii* principali, carī aū conlucratū la înființarea și asigurarea acestei mărețe fundațiunii; e timpulū, a cunoșce și însași *fundațiunea*, ca se vedemū, decă merită epitetulū, ce i l'amū datū.

Accea cuprinde :

1. Casa din Bucuresci, Calea Victoriei Nr. 49, cu grădină și totū ce aparține ei.

2. Moșia Măgurele cu castelulū, parculū și tôte dependentele ei.

3. Moșia „Fundul Chiseletă“ din județul Ilfov.
4. Moșia Ottetelișu din județul Romnicul-Vâlcea.
5. Venitulă avereii de mai susă dela mórtea Elenei Otteteleșană până la ziua predărei ei la Academia Română.
6. Tótă averea mobilă rămasă din succesiunea Elenei Otteteleșană, și
7. Oră ce avere mobilă, ce s'ar mai găsi, ca făcându parte din patrimoniulă Elenei Otteteleșană.

Eată, onorată adunare, spre bună auguriu, o casă, care după cuvântulă lui Solomonă a zidit' o înțelepciunea și a întărit' o cu șapte stêlpi, ca sub acoperemântulă ei să se pótă adăposti ficele poporului nostru din neam în neam. Valórea materială a acestei fundațiunii, după prețuirea ce- i putem face astăđi, este de celă puțină *trei milioane lei*; ear valórea ei morală e neprețuită: *Ioană și Elena Otteteleșană, neavândă copil, tótă moștenireu loră o au restituită mamei loră, națiunei române.*

În fine cunoscându pomulă celă roditoră, se vedemă mai de- aprópe fructulă lui: *scóla de fetițe*. Ea, pe scurtă ăisă, este castelulă și palatulă Otteteleșană dela Măgurele lângă București, adaptată în scólă, o zidire mare și frumósă cu doue rădicături, situată în parculă celă mare și binecultivată, ce o încungiură, întocmită după cele mai noue și mai bune modele, și provăđută cu tóte cele de lipsă, în fruntea tuturoră cu biserica sa, pétra cea din capulă unghiului a tótă zidirea. Spre bucuria nóstră, la întocmirea ei a fostă consultată, între multe altele, și întocmirea scólei civile de fete a Asociațiunei nóstre din Sibii.

Planulă de învățământă, conformată legiloră scolare ale statului, a fostă compusă de profesorii Angelă Demetriescu și Georgiă Popa; profesori și profesóre sunt instituiți din cele mai bune puteri didactice. Cursulă este de patru ani, eventuală pe lângă ună cursă de pregătire seú de completare, de cincă ani; scóla era să se deschidă deja la 1 Oc-

tobre 1893, dar neputându-se termina toate preparativele, se va deschide cu 1 Octombrie 1894, și concursul pentru primirea elevilor s'a publicat deja prin toate foile noastre.

Astfel, fiind pace în țară, se vor deschide preste puține zile porțile unui nou templu al culturii noastre naționale, care va fi salutat cu bucurie de toată suflarea românească. Căci, deși încă nu dispunem de date pozitive, totuși după semne putem prevesti, că completându-se succesiv cursurile plănuite, nu mai puțin de 100 fete române sărace vor primi în acest așezământ anul de anul, cu totul gratuit, toată întreținerea și cea mai bună educație și instrucție. Ba spiritul iubirii creștinești a îndemnat pe fericitul fondator, a face încă un salutar pas înainte: ca un înțelept și bun părinte, el s'a cugetat chiar și la timpul, când fetele vor avea să intre în viața practică, și a dispus, ca din prisoșurile anuale ale școlii să se formeze un fond, *din care elevele, când se căsătoresc, se primescă zestre de câte 200 galbin.* Nu mai mult, căci dor a se fi „bune mame de familie, fără pretensiă de lux”; dar nici mai puțin, căci dor la o femeie română are să-i fi „casa casă și masa masă”.

Acosta este, onorată adunare, în liniamente generale, *fundatiunea Ioan Ottetelesan,* operă atât de nobilă în concepțiunea sa, atât de înțeleptă în executarea sa, atât de salutară în urmările sale, încât cu bucurie o putem scrie între actele cele mari ale progresului nostru cultural.

Modestul protopresbiter Vasile Cocârlă din Bucovina, nu de mult eșit din viață, carele de asemenea toată averea sa o a donat pentru ajutor la școlarii săraci, și se cătră delegațiunea „Școlii Române”, ce venise a-i asculta dorința, „că cu dragă inimă face donațiunea acosta, ca și cum și-ar înzestra pe copiii săi”.

Și eată ceea ce acolo un preot evlavios spune ca o piă dorință a inimii sale, aici geniul cel bun al ro-

mânimei a făcută realitate: Fundațiunea Ioană Otteteleşană dă fetițelor române nu numai o casă părintească, unde se crește în frica lui Dumnezeu, ci le face și zestrișore, ca cu timpŭ să pôtă deveni „bune mame de familie“ la înălțimea sfintei lorŭ chiâmări. Și când în nóptea suferințelorŭ, ce adeseori ne încunjură în vieța publică, ba ne cercetază une-ori chiar și în sanctuarulŭ vieței familiare, acelŭ geniŭ bunŭ ne aduce, ca păstorilorŭ din Vitleem în nóptea cea sântă, soliŭ ca acésta dela Măgurele, aŭ nu fiă-care românŭ, din ori ce parte a lumei, va simți o palpitare veselă a inimei sale, o lacrimă de bucuriă în ochii săi, o înălțare spre cerŭ a sufletului său?

Fericitŭ poporŭ, din alŭ căruŭ sinŭ ești astfelŭ de fiŭ, astfelŭ de fiice! Provedința divină seculi îndelungați a cercatŭ credința ta, și aflându-o viuă, tare și neclătită, acum te cercetază atâtŭ de minunatŭ cu grațiile sale!

Onorată adunare generală! Am ținulŭ, că este o datorința sfântă a Asociațiunei nóstre, a nu trece cu vederea și tăcerea acésta generosă fundațiune, care pusă acum sub scutulŭ celŭ valorosŭ alŭ supremei nóstre corporațiunii culturale, în curêndŭ va începe a revêrsa rodirile sale binecuvântate asupra româniei întregi. Căci cunoscêndŭ unŭ poporŭ pe binefăcătorii săi, acésta 'lŭ îndemnă a-ŭ stima și a-ŭ iubi până sunt în vieța, ear după mórte a onora memoria lorŭ, și iubirea lui cătră neamulŭ său, face neclătită credința lui într'unŭ venitoriu fericitŭ și dă de rușine și zădărnicesce nisuițele acelea, durere, atâtŭ de obicnuite, cari cu rea voință tindŭ la înjosirea și umilirea poporului nostru.

Cu acestea terminându presenta aprețuire a fundațiunei Ioană Otteteleşană, mulțemescŭ din inimă pentru binevoitórea atențiune, cu care m'ați onoratŭ, și urmându impulsului neresistibilŭ alŭ datorinței de recunoscința și pietate, Ve rogŭ pe toți și pe tóte, la cari va puté pătrunde rugarea mea, ca însuflețiți de viuă mulțemită cătră acești noi binefăcători ai poporului nostru, se scriemŭ în pomelniculŭ ini-

miloră năstre și cele trei nume ale loră: *Ioană* și *Elena*, ca sã fiã întru fericitã odichnã, și *Ioană*, ca se viueze și sã lucreze și mai departe, și pãnã la hotarele extreme ale vieței omenesce, la fericirea neamului sãu.

Trãiescã *fundațiunea Ioană Otteteleșană*, purcésã din cea mai curatã iubire de patriã și națiune; ear institutulã, ce se înalță pe temelie atãtu de solidã, sã înflorésã și sã rodésã, dupã dorința nebililorã fundatorã, din neamã în neamã!

DESPĂRȚEMINTELE ASOCIAȚIUNEI.

Despărțemintele Asociațiunei năstre aũ începutã a desvolta o activitate îmbucurãtore.

Cu plãcere deschidemã rubrica acésta pentru ele și ne-am bucura, decã în permanentã am putã comunica totã lucruri interesante din vieța despărțemintelorã.

Facemã începutulã cu *despărțemântulã Sibiiã*, carele și-a ținutã adunarea generalã în Ocna-Sibiiului la 9/21 Octobree a. c.

Adunarea a fostã bine cercetatã. Numã din Sibiiã aũ participatã la ea preste 30 de inteligenți.

În loculã directorului Nicanorã Frateșiiã, împedecatã prin morbuã, o a condusã dnulã Parteniã *Cosma* ca delegatã alã comitetului centralã.

Din conclusele luate comunicãmã pe urmãtoarele de interesã publicã:

1. S'aũ creatã doue premii de cãte 25 corone pentru acei învãtãtori, cari în grãdinile scolare vorã dovedã mai mare progresã în cultivarea legumãritului.

2. S'a îndrumatã comitetulã, ca în cursulã anului procsimã sã nãsuésã a înființa agenturi în comunele mai de frunte ale despărțemântului.

3. S'a îndrumatã comitetulã despărțemântului, sã recerce pre comitetulã centralã a dispune:

a) ca în „Transilvania“, organulã publicisticã alã Asociațiunei, sã se publice și lecturã ușorã pentru poporã din sfera economiei de casã, a industriei și a comerciului;

b) ca fiă-care agentură, care se va înființa, se primescă câte unŭ esemplarŭ din „Transilvania“, decă acea agentură va aduna dreptŭ tacse de membri celŭ puținŭ 5 fl. la anŭ spre scopurile Asociațiunei. —

Cuvântulŭ de deschidere alŭ dlui *Cosma*, fiindŭ de interesŭ generalŭ, îlŭ publicămŭ întregŭ cum urmază:

Onorată adunare generală!

Înainte de asta cu 33 ani, când se părea a se ivi zorii libertății și egalității pentru toate popoarele patriei noastre, conducătorii naturali ai poporului românŭ, cu clerulŭ înaltŭ în frunte, au înființatŭ o reuniune în scopulŭ de a înainta literatura română și cultura poporului românŭ, a aceluï poporŭ, carele nu din vina sa, ci chiarŭ pentru virtuțile și trăinicia sa, pentru alipirea sa cătră limba, credința și obiceiurile sale strămoșesci, sute de ani devenise lipsitŭ de binefacerile libertății, fără care cultura unuï poporŭ tocmai așa nu se pôte nasce și desvolta, precum nu se potŭ desvolta sēmănăturile d-vostre fără binefăcătoarele rațe ale sōrelui.

Era naturalŭ deci, ca atunci când se părea a se inaugura o epocă mai umană și pentru poporulŭ românŭ, fruntașii lui sē caute mijloce pe toate terenele, ca sē-lŭ rădices cu pași repeđi din întunecimea, în care-lŭ adēncise instituțiunile barbare din vechime, ca cu o oră mai nainte sē-lŭ facă capace de a rivalisa cu compatrioții sei de alte limbi, cari favorisați de sōrte și grația privilegiilorŭ, de cari saŭ bucuratŭ de secolŭ, erau mai înaintați în cultură, — și eu ei împreună se participe la conducerea și înflorirea patriei comune.

Este semnificativă pentru timpulŭ nostru cuvântarea, cu care episcopulŭ de atunci, fericitulŭ Șaguna, a deschisŭ conferința fondatorilorŭ Asociațiunei noastre la 21 Martiŭ 1861, din care voiți cita numai următoarele:

„Ear pentru noi este și mai ușorŭ sē ne împrietinimŭ cu acea convicțiune, că putemŭ fi norocoși în viața noastră, decă ne vom sci folosi de bunătățile puterilorŭ noastre trupesci și intelectuale, căci suntem *fii unei patrii umane, culte și constituționale*, de aceea înzestrate cu astfel de legi, care promovéză binele privatŭ și obștescŭ prin *egala îndreptățire de drepturi*, înaintéză mijlocele de cultură și civilizație, și așa legile patriei nostre sunt de natură progresivă, *desi într'unŭ punctŭ încă ne apasă, adecă în punctulŭ naționalității*, dar și în privința acēsta, *după cum sperămŭ, se vorŭ perfecționa legile patriei noastre*“.

„Este așa dară lucru prea firescŭ, că noi sciind chiamarea noastră ca omenŭ sociali, și înțelegēndŭ trebuințele noastre, precum și auzindŭ și înțelegēndŭ glasulŭ celŭ puternicŭ alŭ vécului civilizatŭ, în care trăimŭ, nu putemŭ negliga acea datorie, cu carea suntem deobligați cătră noi înșine și cătră toți aceia, cariŭ ne staŭ mai de aproape, adecă cătră connaționaliŭ și compatrioții nostri“.

„Noi fără să ne lăsăm a ne răpi de nisce imaginații, simțim în noi o putință de a ne perfecționa pre noi și pre ai noștri prin mijlocele libertății naționale, și spre a ajunge aceea, ne-am hotărît a ne consolida într'o asociațiune bineorganizată, carea își face șieși de problemă promovarea literaturii și culturii poporului nostru român, precum și înaintarea industriei și a agriculturii în sinul nației noastre“.

Sub astfel de auspicii s'a conceput Asociațiunea noastră, și cu toate că fericitul Șaguna contempla posibilitatea unei activități „prin mijlocele libertății naționale“, totuși în cuvântul său de deschidere alu primei adunări generale, ținute în Sibiu la 23 Octombrie 1861, dice:

„Mărturisesc sinceru convingerea mea, că eu problema Asociațiunei noastre o caracterizez pe câtu de nobilă și frumoasă și unică în felul său astăzi în întreaga noastră națiune din toate părțile unde se află ea, pe atâta și de serioasă și grea, pentru că cere o perseveranță de feru și unu sacrificiu din inimă“. Apoi încheia cu următorul apel:

„Domnilor! masa dulcei maicei noastre este pregătită pentru oșpeți mulți; maica noastră a fostu până acum îmbrăcată în doliu, dar de acum înainte să îmbrace ea în haină de nuntă și poftesce la masă pe toți fiii săi, ca să strălucască și ea în și cu casa sa și să înnoască pe fiii săi, precum se înnoesc tineretele vulturelui“ ...

Dacă a fostu grea problema Asociațiunei noastre, și dela membrii ei s'a cerut „o perseveranță de feru și unu sacrificiu din inimă“, și dacă a fostu indicat apelul citat cătră toți fiii „maicei noastre“ înainte de asta cu 33 de ani, când poporul român nătră cele mai sanguinice speranțe pentru viitoru și visa de „libertate națională“, — cu cât mai grea este ea astăzi? cu cât mai mari sacrificii se ceru astăzi? și cu cât mai mare necesitate este de gruparea tuturor românilor în jurul Asociațiunei astăzi? când nu mai putem nici vorbi de „libertate națională“, când nici chiar pe terenul culturalu nu ne putem lupta cu arme egale.

Noi, cari nu voim să cucerim sufletu de neromân, ci am fi buni bucuroși dacă am fi lăsați în pace să vedem de cultura noastră națională, nu ne putem adresa la guvern și la municipii ca să ne ajutore, precum pe întrecute ajutoră pe reuniunile culturale maghiare, pentru că numai odată ni-am luat voce — în 1881, se cerem și noi unu ajutoru pentru expoziția noastră, din sumele votate în bugetul țerei pentru expoziții industriale, dar nu numai ni s'a denegat ajutorul, ci ni s'a denegat chiar și dreptul de a aranja expoziția, sub cuvânt, că în statutele noastre nu se cuprinde acelu dreptu.

Noi nu putem impune dare municipală pentru Asociațiune, cum a făcutu președintele kultur-egyletului din Cluj, contele Bethlen Gábor în calitatea sa de comite suprem alu Târnavelor, pentru reuniunea sa; nu putem face imputări guvernului, pentru că nu se interesază de cultura poporului român, nici nu putem pre-

tinde, ca municipiile să facă aruncuri culturale în favorul nostru pe toți locuitorii fără diferență de limbă, precum o face și o preține președintele kulturegyletului din Ungaria superioară, contele Károlyi István, pentru reuniunea ce o presidază.

Noi nu avem mecenafii, cari să doneze averi mari Asociațiunei noastre, cum cu dreptu cuvântu se potu mândri că au reuniunile culturale maghiare, — pentru că noi toți suntem sêraci.

La tôte acestea noi nu putem nici cugeta, ci suntem avisați numai la puterile noastre fôrte modeste, sleite de numêroșele și grelele sarcini publice.

Dar cu tôte acestea nime nu va puté nega, că poporul românû de când a începutu a respirá în cât-va mai liberû în acéstă patriá, pe terenul culturalû a progresatû fôrte multû, ba în raportû cu starea lui de pe timpulû iobâgiei mai multû decât compatrioții sêi de altă limbă.

Ear spiritulû de asociare, inauguratû în 1861 cu întemeierea Asociațiunei noastre, a produsû adevêrate minuni la unû poporû, pe care lumea era aplecata a-lû considera neaptû de culturá și de progresû.

„Unû razimû naționalitáții române se împlântá astáđi, și sperámû, că asemenea razime de aste și de alte forme se vorû împlânta și de aci înainte și mai multe și mai puternice“ — profeti eruditulû de piá memoria Timoteiû Cipariû în discursulû, ce-lû rostl dreptû rêsponsû la cuvântulû de deschidere la prima adunare generalá a Asociațiunei noastre, — și profeția lui n'a sunatû în pustie.

Așa, rêmânêndû între marginile statului nostru — dela acelu datû încóce s'au înființatû și în Aradû o Asociațiune pentru literatura și cultura poporului românû, în Timișóra unû alumneû pentru studentii.

Reuniuni de femei resarû una dupá alta totû cu scopuri culturale. Abia înființéză reuniunea femeilocû din Sibiiû o scólá de fete, îndata-i urméză cea din Abrudû, apoi cea din Șimleu, totû locuri, unde Asociațiunea nostrá a prinsû adênci rãdêcini, — și sperámû, că în scurtû timpû și celelalte reuniuni vorû urma totû asemenea.

Abia constatá Asociațiunea nostrá necesitatea, și înființéză scóla superioará de fete cu internatû, — vine Blajulû și înființéză și elû, Aradulû asemenea, Brașovulû încá, și credemû că nici alte centre românesci nu se vorû lása îndêrêtu, pentru că necesitatea este mare, ear zelulû nu lipsesce.

Reuniuni de cântári s'au înființatû chiarû și prin comune rurale și sunt unû factorû fôrte puternicû pentru cultura naționalá, atâtû la poporû, cât și la inteligință.

S'a făcutû începutulû și cu reuniunile agricole, care pecatû că nu se sporescû mai tare prin tôte comitatele locuite de români; căci acestea încá astáđi se bucurá încâtva și de sprijinulû statului.

Avem reuniuni de meseriași și de sodali.

Se mai amintescû și de frumosulû numêrû alû institutelorû de creditû, cari asemenea sunt unû factorû puternicû și culturalû,

tóte înființate din puterea poporului român, eflucs alú trăinicieii și culturei acestú poporú.

Nu voiú mai înșira ací numerósa inteligență și tóte instituțiunile culturale, fondurile și fundațiunile, care le-a produsú geniulú românú de aní 33 încóce; le cunósceti cu toți, le cunóscce lumea, me mărănescú numai a mai constata odatá, cá amú progresatú cu pași repeđi.

Nu ne este permisú însé se stagnámú, pentru cá stagnarea pe terenulú culturalú astáđi este identicá cu mórtea naționalá.

Fiá-care în sfera sa de activitate se cuvine sé contribue după puterile sale la înaintarea mărăteului scopú alú Asociațiunei.

Literatulú cu opurile sale, preotulú și învățatoriulú dela sate cu esemplu bunú, cu sfaturi și învățaturi în sinulú poporului, avutulú cu mái multú, sěraculú cu denarulú seu.

Pe acestú terenú nimicú nu este puținú, sēmēnta de muștarú produce falniculú finicú.

Se inaugurámú o activitate mái viuá și intensivá josú în poporú, ca apoi cu atâtú mái multú se putemú pretinde dela conducerea centralá.

Despărțemintele aú o chiámare fórte ponderósa în organismulú Asociațiunei nóstre, pentru cá prin ele vine comitetulú centralú în atingere cu poporulú, și totú numai prin ele póte veni în poziție de a-și împlini datorințele cu bunú rěsultatú.

Abstracție făcēndú dela partea materialá a lucrului, care încă trebuie consideratá la loculú sěú, nu se póte cumpēni folosulú culturalú și în fine chiarú și materialú, ce l'arú produce pentru poporú, dēcá s'ar esecuta §-lú 5 din regulamentú în fiá-care comuná, mái virtosú în serile lungi de earná, când în multe locuri poporulú, fără ocupațiune suficientá, își petrece timpulú cu lucruri, cari îi ruinézá și sánátatea și averea.

A procura câte o bibliotecá poporalá de produse literare folositóre;

a îndemna pe plugari, ca în societate sě-și procure mașine agronomice și a le ceti instrucțiunii despre modulú folosirei lorú;

a stáruí ca pe lângá scólele poporale sě se înființeze și susținá scóle de pomáritú, de viieritú și de legumí;

a ține învățaturi poporale despre economie, industrie și comerciú și despre lucruri, cari stricá și folosescú atâtú singuraticilorú, cât și întregulú poporú;

a îndemna poporulú, ca se îmbrățișeze deosebitele ramuri de industrie și de comerciú, și ca sé înființeze însoțiri între sine despre întreprinderi folositóre.

Acestea sunt dispozițiunile §-lui 5 din regulamentú, ear ca tóte acestea sě se póta întreprinde, este suficientú, dēcá într'o comuná se aflá 4 indiviđi, cari, ca membri ai Asociațiunei, fiá chiarú și numai ajutatori, formézá o agentúrá.

Eu credú, cá chiarú și în cea mái sěracá comuná, unde este preotú sěú învățatoriú, se póte înființa câte o agenturá, și dacá

și nu tóte, dar câte-va din dispozițiunile §-lui 5 se potú esecuta cu folosú, ear în o comună puternică, cum este acésta, cu unú poporú atâtú de deșteptú și laboriosú, cum sunt Ocnerií, carí se póte dice că aprópe toți sunt și sciutori de carte, sum convinsú, că se póte face și mai multú în interesulú culturei națiionale, decât dispune §-lú 5 din regulamentú.

Ve salutú, domnilorú, și invitându-ve ca cu totú zelulú sê conlucrămú la înaintarea scopurilorú Asociațiunei nóstre, dechiarú adunarea generală de deschisă!

FONDULŪ GEORGIŪ BARIŪ.

Transportú din Nr. 9 1607 fl. 81 cr. și 9 lei.

Ex. 566—1893. Colectante Rubinú Patița, avocatú: Georgie Flavianú, locot.; Georgiu Spataríu, locot.; Silviú Patița, locot. de of.; Ilarionú Rusanú, medicinistú; D. Popovicí, medicinistú; Elia Ciugudeanú; Stefanú Cacoveanú, s. jude reg. câte 1 fl.; Rubinú Patița avocatú 5 fl.; Ana Patița n. Rațiú 5 fl.; Ignatú Borzea 50 cr.

Suma 20 fl. 50 cr.

Transportú 1628 fl. 31 cr. și 9 lei.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 394—1894.

Procesú verbalú

din ședința comitetulú Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românú, ținută în Sibiú la 6 Septembre 1894 n.

Președinte: Ioanú Micu-Moldovanú, președinte. Membrii prezenți: Dr. Ilarionú Pușcariú v.-președinte, Ioanú V. Russu, I. St. Șuluțiu, Z. Boiu, I. Papiu, Partenie Cosma, Ioanú Crețu, I. Popú de Galați și N. Toganú bibliotecariú.

Secretariú: Dr. V. Bologa.

Nr. 166/340. Se presentă protocélele adunării generale a Asociațiunei, ținute în Sebeșulú săsescú la 26 și 27 Augustú anulú curentú, spre a se luá dispozițiile necesare cu privire la esecutarea concluserú adunării generale.

Din cuprinsulú protocélorú se constată urmátóarele:

a) s'a luatú conclusulú sê se publice în organulú Asociațiunii cuvêntulú presidialú rostitú la deschiderea adunării dimpreună cu disertatiunile cetite în acea adunare: „Pentru ce s'aú romanisatú

Dacii mai ușor ca alte popóre?“ de Bașiliu Bașiota, jude regescă în pensiune, și „Fundatiunea Ioană Otteteleşană“, de Zacharia Boiu, secretariu I. ală Asociațiunei;

b) s'a luatū la cunoscință raportulū comitetului despre activitatea sa pro 1893;

c) s'au declaratū de membri ai Asociațiunei membri noi în-sinuați la comitetū dela adunarea generală din 1893 până la cea din 1894, conformū listei prezentate;

d) s'a îndrumatū comitetulū a întreprinde toți pașii de lipsă, pentru ca interesulū față de Asociațiune să crească și numărulū membrilorū să se sporască, și să se întreprindă toți pașii posibili, pentru ca în orașele Gherla, Turda și Deva să se înființeze despărțeminte;

e) s'a autorisatū comitetulū, ca suma de 50 fl., ce o a colectatū și o a transpusū la comitetulū centralū dlū Gregoriū Maiorū cu scopū de a se înființa bibliotecă poporale ambulante, să o pótă conferi acelora dintre despărțemintele Asociațiunei, cari vorū înființa pe teritoriulū lorū mai întâiū asemenea bibliotecă;

f) s'a îndrumatū comitetulū, ca să recomande despărțemintelorū Asociațiunei, a alege astfelū de delegați pentru adunările generale, cari potū satisface mandatulū priimitū;

g) s'a autorisatū comitetulū, ca stipendiulū de 500 fl., creatū prin concludulū Nr. 24 lit. b) alū adunării generale din 1891 pentru elevi, cari se vor perfecționa în musică instrumentală ca puteri didactice pentru scóla de fete a Asociațiunei, s'el pótă conferi în anulū scolarū procsim eventualū și pentru musica vocală fără îndatorirea stipendistulū de a servi scólei Asociațiunei;

h) s'a transpusū comitetulū spre competentă afacere cererea dlū Iuliū Vuia, învățatoriū în Comloșulū-mare (Bănatū) pentru unū ajutoriū în bani, spre a puté scruta unele archive din Pesta, Viena ș. a. în scopulū completării opulū seū „Istoria scólelorū nóstre dincóce de munți“, și pentru ca să i se dee gratuitū fóia Asociațiunei dela întemeierea ei;

i) s'a aprobatū rațiociniulū Asociațiunei pro 1893, și s'a datū absolutoriū comitetulū;

k) s'a votatū bugetulū Asociațiunei pro 1895;

l) s'a decisū, la propunerea comitetulū, ca fondurile mai mici ale Asociațiunei, și anume: fundatiunea anonimă Brașovū, cea Conțiană, apoi cea Tofaleană și fundatiunea Țiție, cari n'au destina-

țiunii speciale, să se îngremieze la fondul general al Asociațiunii, ear depositul Hangea să se dea reuniunii meseriașilor români din Brașov;

m) s'a decis, să se porțe la cassa centrală o carte specială pentru toți membrii Asociațiunii, și această carte, pe cât e cu putință, să se completeze și cu numele membrilor din trecut;

n) să se introducă în cartea de aur numele binefăcătorilor Asociațiunii;

o) membrii noi ai Asociațiunii, declarați în adunarea generală din 1894;

p) s'a ales de secretariu al II-lea al Asociațiunii și membru suplent al comitetului, pe restul periodului present, Dr. Vasile Bologa, profesor la școala civilă de fete a Asociațiunii;

q) s'a decis ca să se țină procsima adunare generală a Asociațiunii în opidul Blaj;

r) s'au încassat tacse de membri în total 407 fl. 20 cr. și 20 franci în aur.

Întru esecutarea acestor concluse ale adunării generale, comitetul decide:

ad p. *a)* spre scire, având a se transpune cuvântul presidial cu disertațiunile respective la redacțiunea organului Asociațiunii spre publicare;

ad p. *b)* spre scire;

ad p. *c)* se însărcinează biroul, a provede cu diplome pre membrii noi ai Asociațiunii, declarați de atari în adunarea generală din 1894;

ad p. *d)* spre scire, însărcinându-se biroul a veni cu propunere pentru esecutarea conclusului;

ad p. *e)* spre scire, rămânându în sarcina biroului a veni cu propunere la timpul se pentru esecutare;

ad p. *f)* spre scire, cu aceea, ca să se comunice conclusul adunării despărțemintelor Asociațiunii, făcându-le cunoscut, ai căror delegați esmiși nu s'au presentat;

ad p. *g)* servesce spre scire, ear stipendiul de 500 fl., devenit vacant pro 1894/5, se votază pe acest an dnului Ioan Demian din Balșa (comitatul Hunedórei), de present elev în anul al II-lea la conservatoriul de musică din Lipsca, spre continuarea studiului se în arta musice vocale la numitul conservatori;

ad p. *h)* spre scire, însărcinându-se biroul a veni la timpul se cu propunere pentru esecutare;

ad p. *i*) spre scire;

ad p. *k*) spre scire, având a se transpune bugetul pro 1895 la cassa Asociațiunei;

ad p. *l*) spre scire, având a se comunica conclusulă oficiului de cassă ală Asociațiunei, spre conformare;

ad p. *m*) spre scire, încredințându-se biroulă a purta cartea fundamentală a membriloră Asociațiunei;

ad p. *n*) spre scire și conformare;

ad p. *o*) spre scire, însărcinându se biroulă a provedé pre membrii noi ai Asociațiunei cu diplome;

ad p. *p*) spre scire;

ad p. *q*) spre scire, având a se comunica conclusulă despărțemētului Asociațiunei din Blajă, ca la timpulă seă se pună în conțelegere cu comitetulă centrală, spre efeptuirea pregătiriloră necesare pentru ținerea adunărei generale din 1895 în opidulă Blajă;

ad p. *r*) spre scire, cu observarea, că suma de 407 fl. 20 cr. și 20 franci în aură, s'a transpusă la cassa Asociațiunei.

Nr. 167/129. Se presentă cererile întrate la concursulă publicatū de aici sub Nr. 129/1894, pentru conferirea celoră de ce stipendii à 50 fl. create pro 1894/5 din subvențiunea priimită dela „Albina“ pentru elevele adăpostite în internatulă scōlei de fete a Asociațiunei, și anume dela:

George Lazar de Purcăreți, protopopă; Alecsandru Filipă, notariū în Lugojulă inferioră; Petru Iacobescu, preotă în Vereșmort; Iovu Caba, diurnistă în Chișineă; Dr. Liviu Brană de Lemény, protopretoră în Seliște; Pompiliă Piso, proprietariū în Coveș; Maria Tordășană din Orăștie; Ioană Todescu, preotă în Buciumă-Cerbă; Maniă Lungu din Reșinari; Nicolaă Ivană, protopopă în Alba-Iulia; Augustină Cosma, preotă în Feiurd; Toma Neamțiu, învățatoriū în Dobra; Constantină Popovică, notariū în Sadu; Petru Rimbaș, comptabilă de bancă din Brad; Dr. Sofronă Comșa, medic în Arpașulă inferioră; Dr. Nicolaă Calefariă, medic în Seliște; Constantină Costin, profesoră în Bradă; vėduva Elena Tivadar, învăță. în Csomokő; Victoru Florescu, notariū în Dobești, și Ilie Bucșa, notariū în Colțirea. Cele două din urmă întrate după termină.

Stipendiile à 50 fl. pro 1894/5. se votěză eleveloră, cari s'ău împărtășitū de ele și în anulă trecută, anume următoreloră:

— *Carolina Lazară* (cl. II.), *Emilia Iacobescu* (cl. III.), *Emilia Caba* (cl. III). *Silvia Piso* (cl. IV.), *Sidonia Todescu* (cl. IV. elem.). *Cornelia Neamțu* (cl. IV.), *Valeria Popoviči* (cl. I.), *Zoe Rimbaș* (cl. III.) *Maria Comșa* (cl. III.) și *Roma Costin* (cl. IV).

Nr. 168/347. Dlă *Cornelă Stefanoviči* din *Tărășeni* (Bucovina), cu datulă 1 Septembrie 1894. cere să fie primită în internatulă scôlei de fete a Asociațiunei eleva *Eugenia Manesculă*, pe lângă reducerea tacseï de întreținere.

— Nefindă în internatulă scôlei locuri cu prețuri reduse, cererea nu se pôte încuviința, se atrage însă atențiunea petentelui la stipendiile menite pentru elevele interne.

Nr. 169/346. Dómna *Maria Streulea* din *Sibiiă*, cu datulă 3 Septembrie 1894. cere se fiă dispensată dela solvirea didactrului și pro 1894/5. nepôta sa *Ioana Streulca*, elevă esternă pe clasa II-a la scôla civilă de fete a Asociațiunei.

— Se încuviințeză, având a se aduce la cunoscința direcțiunei scolare.

Nr. 170/342. Dlă *Lazară Prașca*, cancelistă în *Sibiiă*, cu datulă 1 Septembrie 1894. cere să fiă dispensată dela solvirea didactrului pro 1894/5 și a tacseï de înscriere pentru fiica sa *Elisaveta*, elevă esternă în clasa I. dela scôla civilă de fete a Asociațiunei.

— Se aprôbă încât privesce didactrului pro 1894/5; dela solvirea tacseï de înscriere însă, care face odată pentru totdeuna 2 fl., nu se pôte dispensa.

Nr. 171/344. Dna *Maria Reou*, văduvă din *Sibiiă*, cu datulă 1 Septembrie 1894. cere se fiă dispensate dela solvirea didactrului și pre 1894/5, ficele sale *Aurelia* și *Valeria*, eleve externe la scôla civilă de fete a Asociațiunei.

— Se aprôbă.

Nr. 172/339. Dlă *Ioană Băbuțiă*, cassariulă despărțământului Asociațiunei din *Abrudă*, cu datulă 26. Augustă 1894. transpune consemnarea membriloră Acociațiunei, cari aă solvită tacsele pro 1894, și restante, dimpreună cu suma de 447 fl. 85 cr. încassată la adunarea generală a despărțământului, ce s'a ținută în *Ofenbaia* la 12 Augustă 1894, și cu alt prilejă.

Arată mai departe, că la acea adunare generală s'aă înscrisă doi membri noi pe viêtă, și anume dna *Ana Filipă*, soție de avocată din *Abrudă*, și „*Munteana*“, societate de economi și credită în *Ofenbaia*, solvindă câte 100 fl. și 1 fl. pentru diplomă; eară de

membri ordinari s'au înscrisu dñi: Ioanù Isaia Tordai, ieromonach și preotù gr. cat. în Ofenbaia; Demetriù Goia, preotù greco-ort. în Sôhodolù-Peleș; Iulia Pitic din Ofenbaia; Nicolaù Todoranù, învătătoriù în Ofenbaia; Vasile Ganù, preotù gr. ort. în Salciua de susù; Ioanù Mladinù, proprietariù în Ofenbaia; Aureliù Candrea, preotù gr. cat. în Lupșa și Leonidas Grita, hutman în Ofenbaia.

În sfârșitù cere sè se trimită fóia Asociațiunei și pe anii precedentii a celor membri, cari au solvitù tacsă în anulù acesta pe mai multì anì deodată.

— Raportulù servesce spre plăcută scire, și se adeveresce priimirea sumei de 447 fl. 85 cr. tacse de membri pro 1894 și restanțe; membrii noi, și anume: Dna Ana Filipù, soție de avocatù și „Munteana“, societate de creditù și economii, se declară de membri pe vieță ai Asociațiunei; ear dñi I. Isaia Tordai, Demetriù Goia, Iulia Pitic, N. Todoreanù, Vasilie Ganù, I. Mladinù, Andreiù Candrea și Leonidas Grita se declară de membri ordinari ai Asociațiunei și se provedù cu documente de legitimare până la procsima adunare generală a Asociațiunei.

În legătură se însărcinéză biroulù, a trimite fóia Asociațiunei din anii trecuți pentru acei membri, cari au solvitù ulteriorù tacsele pe mai multì anì deodată, încât se mai află esemplare din acei anì în archivulù Asociațiunei.

Nr. 173/335. Dnulù Ioanù Ghermanù, directorulù despărțemântulù Asociațiunei din Blajù, cu datulù 23 Augustù 1894. transpune consemnarea membrilorù Asociațiunei, cari au solvitù tacsele pro 1893 și 1894, la adunarea generală a despărțemântulù acelaia, ținută în 12 Augustù anulù curentù dimpreună cu suma de 154 fl.

Din consemnare se vede, că s'au înscrisù de membri noi următorii: Dna „Nina“ Cerchedi n. Ciato din M.-Oșorheiù de membru fundatorù cu tacsă de 200 fl.; dñi David Radeș, inspectorù silvanalù în Blajù, Dr. Demetriù Radu, protopopù în Bucuresci și Simeonù Moldovanù, proprietariù în Cergăulù mic, de membri ordinari, solvindù tacsă de 5 fl. și câte 1 fl. pentru diplome.

S'au mai însinuatù de membri noi dñi: Georgiù Mezei, proprietariù 3 fl.; Dr. Liciniù Popù, profesorù 1 fl.; Iuniù Brutù Micu, cancel metrop. 1 fl.; Laurentiù Pascu, canc. metrop. 1 fl.; Sofronù Stanù, comptabilù și Teodorù Radu, preotù în Meșcreacù 1 fl.; fără a solvi deplinù tacsele prescise.

— Consemnarea membrilor ū servece spre scire, a deverindu-se primirea sumei de 154 fl., tacse dela membri pro 1894 ū restanūe ū de 200 fl. trimisă cu datulū 4 Septembre 1894, in numele dnei Nina Cerghedi prin dlū Iuniū Brutū Hodoūiū, directorū de bancă in Blajū. Membri noi, ū anume: dua Nina Cerghedi n. Ciato, s'a declaratū de membru fundatorū alū Asociaūiunei in adunarea generală din anulū acesta, ear dni: David Radeū, Demetriū Radu ū Simeonū Moldovanū s'aū declaratū de membri ordinari ai Asociaūiunei ū se provedū ce diplome. Membri noi insinuaūi, fără a solvi tacsele deplinū, se vorū declara de membri ordinari, după ce vorū completa, respective vor solvi tacsele prescise.

Nr. 174/319. Direcūiunea despărūemēntului Asociaūiunei din Braūovū, cu datulū 31 Iuliū (pres. 21 Augustū) anulū curentū, Nr. 578. transpune lista rectificată a membrilorū Asociaūiunei din acelū despărūemēntū, ū protocolulū subcomitetului din ūedinūa dela 19 Iuliū v. anulū curentū, cu 50 fl. tacse dela 10 membri ordinari incassate pro 1893.

Din cuprinsulū protocolului se vede, că s'aū esmisū doi delegaūi la adunarea generală a Asociaūiunei din anulū curentū ū s'aū luatū dispoziūii, ca sē se ūină adunarea generală a despărūemēntului mai spre tōmnă.

— Spre scire cu aprobare, a deverindu-se priimirea sumei de 50 fl. tacse de membri pro 1893.

Nr. 175/322. Direcūiunea despărūemēntului Asociaūiunei din D. S. Martinū cu datulū 20 Augustū 1894. transpune spre revissuire protocolulū subcomitetului din ūedinūa dela 18 Augustū anulū curentū.

Din cuprinsulū protocolului se vede, că s'aū luatū dispoziūii pentru inapoierea listelorū in favorulū fondului „George Bariūiū” ū pentru incassarea tacselorū restante de membri; mai de parte cu privire la ūinerea adunarei generale a despărūemēntului mai spre tōmnă, ū s'aū esmisū ca delegaūi la adunarea generală a Asociaūiunei dni: Vasile Zehan, avocatū ū Petru Nireūteanu.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 176/331. Dlū Nicolaū Albani, invēūatoriū in Sămbăta de josū, cu datulū 22 Augustū 1894. presentă unū esemlarū din lucrarea sa „Prăsierea raūională a galiūelorū” pe lângă rugarea: sē se cumpere unū numēru ūre-care spre lăūirea acestei lucrări, in care casū dēnsulū este aplicatū a acorda dela fiă-care esemlarū,

ce costă 50 cr., unŭ rabatŭ de 20 cr. pentru vre-unŭ scopŭ alŭ Asociațiunei.

— Neavënd Asociațiunea librăriă propriă, nu se pôte angaja la asemenea compromisŭ, din care causă cererea nu se pôte lua în considerare.

Nr. 177/329. Tinerulŭ Ioanŭ Rinea, studentŭ în scólele civile din Făgărașŭ, cu datulŭ 17 Augustŭ 1894. cere unŭ ajutorŭ anualŭ dela Asociațiune, spre a puté continua studiile.

— Din lipsa de mijlóce cu asemenea menire, cererea nu se pôte încuviința.

Nr. 178/328. Dlŭ Gavriilŭ Hango, preotŭ în Sibiiŭ, cu datulŭ 22 Augustŭ 1894. presentă pentru archivulŭ Asociațiinei o copie de originalulŭ diplomei de nobilitate a familiei nobile române Almasy (Ioannes, Georgius et Andreas Almássy, respective „de Almas“), ađi locuitoare în Deva.

— Spre plăcută scire, avënd a se transpune dlui I. cav. de Pușcariŭ pentru întrebuiințare la publicarea opului seŭ referitoriŭ la documentele familiilorŭ nobile române.

Nr. 179/324. Tinerulŭ George Puflea, absolventŭ de cl. IV normală din Mediaș, cu datulŭ 7 Augustŭ (pres. 21 Augustŭ) 1894. cere unŭ ajŭtoriuŭ de 25 fl. la anŭ, spre a puté continua studiile.

— Din lipsa de mijlóce cu acésta menire cererea nu se pôte încuviința.

Nr. 180/311. Dna Sofia Vasilie, vėduvă din Sibiiŭ, cu datulŭ 16 Augustŭ 1894. cere se fiă dispensată dela solvirea didactrului și pro 1894/5. ficia sa Sofia, elevă în cursulŭ complementarŭ la scóla de fete a Asociațiunei.

— Se încuviințéză.

Nr. 181/350. Direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunei, cu datulŭ 6 Septembre 1894. împărtășesce acestui comitetŭ, că în 5 Septembre anulŭ curentŭ a primitŭ 53 fl. dela dlŭ Gregoriŭ Venter, avocatŭ în Aradŭ, spre următoriuŭ scopŭ: „50 fl. don pentru fondulŭ scólei și alŭ internatului“, 1 fl. pentru regulamentulŭ internŭ și alŭ cursului complementarŭ și 2 fl. ca tacsă de înscriere pentru ficia sa în cursulŭ complementarŭ, pentru care cere însė se se permită a se presenta numai prin 15—20 Septembre anulŭ curentŭ din causă familiară.

Comunică mai departe, că a înmatriculatŭ pre numita elevă și pe lângă condițiunea cerută de părintele seŭ, reținëndŭ tacsă de

inscriere în sumă de 2 fl. și 1 fl. pentru regulamentul cursului complementar și monografia, ce i s'a trimisă dela direcțiune; eară donul de 50 fl. dimpreună cu hârtia marinimosului donator, cu datul 2 Septembrie 1894. le transpune aici pentru competență afacere, pe lângă părerea: să se voteze acastă sumă ca stipendiu pro 1894/5. elevei interne Maria Turdășană din Orăștie, care se pregătesce pentru cariera învățătorescă și este deja immatriculată pro 1894/5 la școlă de fete a Asociațiunei.

— Marinimosul donu de 50 fl. se primesce cu mulțemită și sub titlulu „stipendiu Venter“ se votează pentru anul școlari 1894/5 elevei interne Maria Turdășană din Orăștie, care dorește a se pregăti de învățătore; ear celelalte dispoziții, luate în cestiune de direcțiunea școlară, servesc spre scire.

Nr. 182. Pentru verificarea procesului verbalu,

— Se designează membri: I. Papiu, I. Crețu și I. Popu de Galați.

Ședința se încheiă.

D. u. s.

Ioană M. Moldovană m. p.,
președinte.

Dr. V. Bologa m. p.
secret. II.

S'a verificat. Sibiu, 14 Septembrie 1894 n.

Ioană Popu m. p.

Ioană Papiu m. p.

Ioană Crețu m. p.

Nr. 411—1894.

Procesu verbalu

din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 4 Octombrie 1894 n.

Președinte: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte.
Membrii prezenți: Ioană Hannia, I. V. Russu, I. Papiu, P. Cosma, Z. Boiu, I. Crețu, L. Simonescu și N. Toganu, bibliotecari.

Secretariu: Dr. V. Bologa.

Nr. 183/188. Se prezintă cererile intrate în urma concursului publicat de aici sub Nr. 188/1894, pentru conferirea unui stipendiu de 60 fl. din fundațiunea „Marinovicu“ studenților români de gimnasiu ori școlă reală, și anume dela:

Ioană Muțiu, cl. III. gimn. în Sibiu; Nicolau Șoneriu, cl. III. gimn. în Brașov; Dionisiu Romanu, VIII cl. în Mediaș; Victoru Făgăraș, cl. II. gimn. în Sibiu; Ioană Ciuleiu, cl. VII.

gimn. în Braşov; Alecsandru Vasilie, cl. VI. gimn. în Sibii; Ilie Brana, cl. VIII. gimn. în Sibii; George Cosma, cl. V. gimn. în Sibii; George Ivanu, cl. II. gimn. în Blaj; George Cuteanu, cl. VI. gimn. în Sibii; Ioan Comanicu, V. cl. gimn. în Braşov; Alecsandru Badu, VI. cl. gimn. civ. în Bistriţa; Iosif Boca, IV. cl. gimn. în Gherla; Aurel P. de Harşianu, II. cl. gimn. în Sibii; Vasilie Şpanu, III. cl. gimn. în Sibii; Victoru Chidu, II. cl. gimn. în Sibii; Teodoru Şuteu, I. cl. civ. în Bistriţa; Emiliu Cigăreanu, IV. cl. civ. în Turda; Victoru Maioru, IV. cl. gimn. în M.-Oşorhei; Nicolau Bentia, III. cl. reală în Sibii; Eugen P. Piso, VII. cl. gimn. în Sibii; Benjaminu Popu. I. cl. gimn. în M.-Oşorhei şi George Lupşa, II. cl. reală în Deva, — cea din urmă intrată după terminu.

— Stipendiulu de sub întrebare se votăză unanimu tinerulu Eugen P. Piso din Rechiţa, studentu în a VII. cl. la gimnasiulu evangelicu-lutheranu din Sibii.

Nr. 184/288. Dl. Florianu Rusanu, preotu şi cassariu alu despărţemintulu Asociaţiunei din Alba-Iulia, cu datulu 8 Augustu 1894. transpune 55 fl. tacse pro 1894 dela 11 membri ordinari din acelu despărţemintu.

— Spre scire, cu observarea, că banii s'au transpusu la cassa Asociaţiunei dimpreună cu consemnarea membriloru.

Nr. 185/343. Dl. Andreiu Cosma, avocatulu în Şimleu şi cassariulu despărţemintulu Asociaţiunei din Selagiu, cu datulu 2 Septembrie 1894. transpune protocolulu adunării generale a despărţemintulu aceluia. ţinute în Şomcuta mare la 9 Augustu anululu curentu, dimpreună cu 424 fl. tacse de membri şi acţiunea Nr. 354. a băncei „Someşana“ în preţulu tacsei de membru pe vieţă dela dl. Gavriulu Barbu.

În legătură cu acestu act, cu datulu 11 Septembrie a. c. transpune acţiunea Nr. 466, totu de ale băncei „Someşana“ în preţulu tacsei de membru fundatoru alu Asociaţiunei dela dl. Nicolau Nilvanu, avocatulu în Şomcuta-mare.

Din cuprinsulu protocolulu se constată următoarele:

a) s'a urmăritu cu multu interesu mersulu învăţemintulu poporalu pro 1893/4; pe teritoriulu acelu despărţemintu, constându-se cu acurateţă numėrul prunciloru obligaţi a frecuenta scola, şi anume: la scola de tóte zilele 10077, la scola de repetiţiune 3120, în totalu 13197; dintre aceştia scola de tóte zilele au frecuentat'o 6315, ear scola de repetiţiune 1263; premiaţi la esamene, în mare parte prin privaţi, au fostu 354 scolari şi 197 scolarite; la scole mai înalte din acelu despărţemintu sunt 172 tineri, ear la meserii 47;

b) s'a autorisatu subcomitetulu despărţemintulu, a continua cu „colecta crucerulu“ pentru înfiinţarea unu fondu întru ajutoarea scoliloru şi învăţatoriloru seraci, avėndu a constituiu agenturi prin despărţemintu, conformu §-lui 24 din Regulamentu;

c) s'a însărcinat subcomitetul, a urga restituirea listelor împărțite pentru colecta la fondul „George Barițiu“.

d) s'a aprobat raționiuul oficiului de cassă al despărțământului pe anul din urmă. din care se vede, că fundațiunea „Dr. Ioan Nichita“ pentru școlile române sëlăgene, astăzi numeră 390 fl. 59 cr., din care sumă 299 fl. sunt în acțiuni de ale băncii „Silvania“ și 91 fl. 59 cr. sunt depuși la acea bancă cu libelul Nr. 395; ear din suma de 50 fl., ce s'a pusă la dispoziția subcomitetului prin adunarea generală precedentă pentru trebuințele curente, s'au spesat 26 fl., rezultându un rest de 24 fl. 12 cr., depusă la banca „Silvania“ cu libelul Nr. 245;

e) s'au înscris de membri noi ai Asociațiunei următorii:

Membrii fondatori: dlă Iosif Popă, fost deputat dietal, consilier regesc și avocat în Șomcuta-mare, solvind 200 fl.; dlă Nicolaș Nilvană, avocat în Șomcuta mare, solvind 100 fl. în numerari și 100 fl. prin acțiunea băncei „Someșana“ Nr. 466.

Membru ordinar pe viață dlă Gavriil Barbulă, proprietari în Mocira, solvind 100 fl. prin acțiunea băncii „Someșana“ Nr. 354.

Membri ordinari cu tace anuale dñi: Vasiliu Indre, protopretor în Șomcuta-mare; Dr. Corneliu Popă, avocat în Oradea-mare; Dr. Victor Marcu, avocat în Șomcuta-mare; Ioan P. Lazară, comptabil în Șimleu; Elia Popă, învățator în Șomcuta mare; Ioan Ch. Dragomiră, protopop în Naprădea; Teofil Dragomiră, posesor în Lupoia; Ioan Popă, proprietari în Domin; Florian Cociană, avocat în S.-Cseh; Demetriu Suciă, avocat în S.-Cseh; Elia Bucșia, notariu în Colțirea; Michail Bohățelă, proprietari în Supurul de sus; Teodor Lengyel, preot în Ștremțiu; Ioan Șerbă, protopop în Șomcuta mare; Teodor Popă, protopop în Ortelec; Stefan E. Cucu, preot în Peer; Gavriil Dragoș, notariu în Hideaga; Augustin Mosolygó, preot în Techisău; Vasiliu Dragoș, avocat în Șomcuta mare; Ioan Savanyu, avocat în Satmar și Augustin Mărcușă, cassariu de bancă în Șimleu;

s'au încassat ulterior tacele dela 3 membri vechi: 15 fl., și dela 10 membri ajutatori 13 fl., în total s'au încassat 437 fl. și două acțiuni à 100 fl., din care sumă 424 fl. dimpreună cu acțiunile s'au transpusă aici, ear 13 fl. s'au reținut pentru trebuințele despărțământului; prin urmare la subcomitet se află acum, pentru trebuințele curente dimpreună cu restul din anul trecut 37 fl. 12 cr.;

f) s'a constatat la protocol adencă simțita lipsă pentru înființarea unei școle de fetițe pe lângă cea de băieți în Șomcuta mare;

g) s'a constituit despărțământul pe un nou period de 3 ani, alegându-se directori: dlă Alimpiu Barbolovică, vicari; ear membri în comitet dñi: George Popă de Basesă, Iosif Popă, Andrei Cosma, Florian Cociană, Ioan Serbu, Nicolaș Nilvană,

Dr. I. Nichita, Dr. I. Maniu, Augustin Vicașiu, Dr. Cassiu Maniu. Teodoru Popu și I. P. Lazaru;

h) s'a acceptat între vii urale premiul de: o vacă cu vitel și o scrofa cu porci, oferit și pentru anul acesta pe cale telegrafică pentru învețatorii mai diligenti din acel despartământ, prin dl George Popu de Băsești, mare proprietariu, astăzi prisionier de stat în Vașu, și s'a încredințat subcomitelui conferirea premiului;

i) ca delegați la adunarea generală a Asociației din anul acesta; s'au emis dnii: Ioan Serbu, protopop și Nicola Nilvanu, avocat în Șomcuta mare;

k) s'a luat concludu, să se țină procsima adunare generală a despartământului în Șimleul Silvaniei.

— Protocolul servește spre plăcută scire cu aprobare, lăudându-se zelul despartământului, care acum, ca și în trecut, îndeplinește cu adevărată bărbăție scopurile culturale ale Asociației; se adevărește primirea sumei de 424 fl. împreună cu cele două acțiuni ale băncii „Someșana“ Nrii 466 și 354, ca taxe de membri vechi și noi; membri înscriși acum de nou pct. 5. a), b) și c) se declară de membri ai Asociației și se provădu cu documente de legitimare până la procsima adunare generală a Asociației; ear cu privire la fundațiunea „Dr. Ioan Nichita“ pentru școlile române selăgene, care constă astăzi din 390 fl. 59 cr.; se recercă direcțiunea despartământului să o transpună la cassa centrală a Asociației, conform §. 17 din Regulament și în consecință cu decisu adunării generale a despartământului aceluia din 1892, spre a se administra aici în sensul literelor fundamentale.

Nr. 186/356. Oficiul de dare din locu, cu datul 5 Septembrie 1894, Nr. 1820. cere să i se comunice numele funcționarilor Asociației, pentru încassarea competenței erariale după remunerațiunile, ce primescu.

— Se transpune la oficiul de cassă al Asociației, spre competența afacere.

Nr. 187/353. Dl George Oros, notariu în pensiu din locu, cu datul 6 Septembrie, a. c., cere dispensarea ficelor sale Aurelia și Veturia, eleve la șola de fete a Asociației, dela solvirea didactului pro 1894/5, și iertarea restului din anul trecut.

— Se încuviințază cererea.

Nr. 188/392. Direcțiunea șolei civile de fete a Asociației cu datul 26 Septembrie a. c., Nr. 116, așterne protocolul conferenței corpului didactic dela acea șolă, din 8 Septembrie a. c.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 189/355. Dl Ioan Boroșiu, parochu gr. cat. și asesoru consistorialu, transpune pentru biblioteca Asociației opul său: Ierarhia bisericăscă, seu esplicarea ceremonilor sacre prescrite la chirotonirea gradelor s. ierarhice“. Gherla 1894.

— Spre scire, cu mulțemită, pe lângă observarea, că s'a transpusă la biblioteca Asociațiunei.

Nr. 190/352. Direcțiunea despărțământului Asociațiunei din Sebeșul săsescă, cu datulă 5 Septembrie 1894. Nr. 1 transpune 30 fl. tacse de membri pro 1893 și 1894.

— Spre scire, cu observarea, că suma de 30 fl. s'a transpusă la cassa Asociațiunei dimpreună cu consemnarea membrilor, cari au solvită, spre publicare.

Nr. 191/393. Dna Carolina Man, n. Colbasi, veduvă în Sibiiu, cu datulă 30 Septembrie 1894 cere să fiă dispensată dela solvirea didactului și pro 1894/5, fica sa Cornelia, elevă în cursul complementară.

— Se încuviințază.

Nr. 192/399. Cassariulă Asociațiunei, cu datulă 30 Septembrie 1894. presentă darea de sémă despre starea cassei Asociațiunei cu finea pătrariului III. din 1894.

— Spre scire.

Nr. 193/400. Cassariulă Asociațiunei, cu datulă 1 Octobrie 1894, presentă conspectulă membriloră Asociațiunei, cari au solvită tacsele în lunile Iuliu-Septembrie 1894, în sumă totală de: 2735 fl. 42 cr.

— Spre scire, avënd a se transpune redacțiunei organului Asociațiunei, spre publicare.

Nr. 194/401. Funcționariii Asociațiunei presentă particulariulă speseloră de călătorie la adunarea generală a Asociațiunei din anulă acesta, și anume pentru secretari și cassariu în sumă totală de: 47 fl. 10 cr.

— Se încuviințază și asemnéază la cassă spre solvire.

Nr. 195/402 și 403. Tipografia archidieceșană din locă. cu datulă 24 Septembrie 1894. presentă contulă despre 226 fl. 68 cr. pentru tipariulă, învilitulă, broșarea și eșpedarea foii Asociațiunei pe ală III-lea pătrariu din anulă 1894, și contulă despre 60 fl. pentru tipărirea și broșarea raportului generală, a rațiociniului și programei pentru adunarea generală din anulă acesta.

— Spre scire, avënd a se transpune la cassă spre achitare.

Nr. 196/404. Direcțiunea școlei civile de fete, cu datulă 4 Octobrie a. c. arată, că la școla de fete a Asociațiunei, până la acelă dată, s'au înmatriculată 84 eleve, dintre cari 58 sunt adăpostite în internatulă școlei.

În cursul complementară s'au înmatriculată 10 eleve și în 1 Octobrie c. s'au începută prelegerile, din care incidentă rógă comitetulă să iee dispoșițiile necesare pentru susținerea acestui cursă și pro 1894/5, în specială să revină la cererea dșorei Maria Romană, de a fi numită și pro. 1894/5, pentru provederea lucrului

de mână în cursul complementar, pe lângă urcarea remunerațiunii dela 200 fl. la 300 fl.

Cu acel dat înainteză comunicatul dlu Dr. Corneliu Diaconovici, prezentat în 2 Octobree 1894, din care se vede, că d-șora Adela Diaconovici, numită profesora la șola de fete a Asociațiunii pentru provederea gimnasticeii pro 1894/5, este bolnavă și nu pôte să ocupe postul oferit, din care motiv, dacă nu se mai pôte aștepta, rogă comitetul să se îngrijescă de altă persónă pentru provederea gimnasticeii.

— Comunicările direcțiunii șolare servesc spre scire; cursul complementar se susține și pro 1894/5, angajându-se puterile ordinare dela șola civilă pentru provederea învățământului între marginile noului Regulament și plan de învățământ. Pentru limba și literatura germană, eventual și alte studii, se angagează dl Dr. Vasilie Saftu, profesor seminarial; ear pentru lucrul de mână d-șora Maria Roman. Remunerațiunile însă vor fi ca și în trecut.

A îngrijă pentru provederea gimnasticeii în clasele civile, se încredințeză direcțiunii șolare.

Nr. 197/357 și 358. Dlu Augustin Vicașiu, protopop în Hidig, cu datul 6 Septembrie a. c. transpune 5 fl. pentru fondul „George Barițiu” cu lista Nr. 279; ear dl Dr. Paul Tanco, transpune cu datul 8 Septembrie a. c., 50 fl. votați de adunarea generală din 25 Martiu a. c., a societății de împrumut din Năseud „Aurora”, tot pentru fondul „George Barițiu”.

— Spre scire cu mulțemită, pe lângă observarea, că suma de 55 fl s'a transpus la fondul „George Barițiu”, ear consemnarea contribuiriilor la redacțiunea „Transilvaniei” spre publicare.

Nr. 198/. La propunerea dlu Partenie Cosma,

— Biroul primește însărcinarea, a veni cu propunere în privința escrierei concurselor literare din fondurile Asociațiunii.

Nr. 199/. Cu privire la fundațiunea „Dr. Ioan Moga”,

— Oficiul de casă al Asociațiunii primește însărcinarea, a veni cu propunere pentru punerea în lucrare a acestei fundațiuni.

Nr. 200. Pentru verificarea procesului verbal.

— Se designeză membrii: I. Hannia, Z. Boiu și P. Cosma. Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Harion Pușcariu m. p.,

v.-președinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,

secret. II.

S'a verificat. Sibiu, 9 Octobree 1894.

I. Hannia m. p.

P. Cosma m. p.

Z. Boiu m. p.